

Sensorvejledning SOSANT 1050 – høsten 2019

Om emnet:

Kurset SOSANT1050 gir en innføring i den antropologiske forskningsprosessen, fra de grunnleggende metodiske antagelsene forskningen bygger på til selve forskningsprosessen og metodene som benyttes.¹ Både utvikling av problemstillinger, datainnsamlingsmetoder, notatteknikker og selve skriveprosessen blir gjennomgått. Det legges vekt på det særegne ved etnografisk metode, der både observasjoner og samtaler/intervjuer inngår i datainnsamlingen.

Studentene blir introdusert til utfordringene med etnografiske studier som ikke er bundet til sted, samt eksperimentelle former for formidling. Etske problemstillinger og posisjonering i felten tas også opp. I tillegg undervises det i lesning av andres etnografi, særlig i form av monografier. Kurset har en teoretisk og en praktisk komponent, og studentene får opplæring i etnografisk metode og analyse gjennom et minifeltarbeid, som utvikles til en etnografisk tekst.

Emnet har følgende læringsmål:

Kunnskap

- Kunnskap om de viktigste metodene i etnografisk forskning
- Innsikt i forholdet mellom metode og teoriutvikling i antropologi
- Kunnskap om sammenhengen mellom etnografisk metode og antropologiske tekster
- Kjennskap til de viktigste etiske utfordringene og retningslinjene i etnografisk forskning
- Kjennskap til andre måter å formidle etnografisk forskning på enn tekst, som utstillinger og film

Ferdigheter

- Kjennskap til etnografisk metode gjennom praktiske øvelser
- Teknikker for å ta notater fra observasjoner og samtaler, samt å utvikle dem til en etnografisk tekst
- Evne til å identifisere og drøfte etiske problemstillinger knyttet til etnografisk forskning
- Kompetanse til å skrive ut og systematisere etnografiske data

Generell kompetanse

- Utvikle etisk bevissthet knyttet til antropologisk feltarbeid

---

¹ Den varierende sprogføring og syntaks i dette dokument afspejler det faktum, at emnet høsten 2019 har været undervist af undervisere med henholdsvis dansk, norsk og tysk som morsmål.

- Muntlig og skriftlig formidling av innsikter, styrker og svakheter knyttet til deltakende observasjon
- Ha en reflektert holdning til forholdet mellom sosiale prosesser og presentasjon av disse gjennom tekster

Undervisningen høsten 2019:

Undervisningen høsten 2019 har bestått av 5 plenumsforelæsnings samt 8 seminarer. Studentene har i tillegg gjennomført et mini-feltarbeid i grupper, og har skrevet en feltrapport på bakgrunn av dette.

Forelesningene har i hovedsak fokusert på de viktigste metodene i etnografisk forskning; på sammenhengen mellom etnografisk metode og antropologiske tekster; og på de viktigste etiske utfordringene og retningslinjene i etnografisk forskning. Seminarerne har supplert dette, og har givet studentene mulighet for å trene på muntlig og skriftlig formidling av innsikter, styrker og svakheter knyttet til deltakende observasjon. Mini-feltarbeidet har oppøvet studentenes praktiske ferdigheter med etnografisk metode. Kjennskap til andre måter å formidle etnografisk forskning på enn tekst, som utstillinger og film, har kun i liten grad vært berørt i undervisningen.

Eksamen:

Eksamen er en 7-dages hjemmeeksamen i form av en individuell oppgave hvor studenten besvarer ett av tre oppgitte spørsmål med utgangspunkt i pensum og eventuelt i godkjent feltøvelse. Den skriftlige rapporten fra feltøvelsen kan tillegges vekt og bli utslagsgivende for karakteren når oppgaven ligger mellom to karakterer. Obligatoriske aktiviteter må være godkjente og eksamen bestått i samme semester for å bestå emnet.

Høsten 2019 kunne studentene velge mellom følgende tre spørsmål:

1. I fjerde kapittel under 'top tip 4.4' (side 89) i boka *Being Ethnographic*, gir Madden følgende råd: «To minimise risk to your emotional well-being, keep your research and home lives balanced and separate...». Forklar bakgrunnen for Maddens råd og diskuter det i relasjon til Alice Goffman sin bok *On the Run*. I tillegg kan du bruke andre eksempler fra pensum og/eller eget feltarbeid.
2. Gjør bruk av pensum og eget feltarbeid og diskuter noen av de sentrale etiske utfordringene knyttet til etnografisk forskning. Dersom du kunne gjøre feltarbeidet på nytt, ville du gjort noe annerledes? Hvis ja, bruk pensum til å forklare hvorfor.
3. Hvordan tilnærmer antropologer seg spørsmål om objektivitet – teoretisk så vel som i praksis? Bruk minst tre pensumtekster til å diskutere spørsmålet. Du kan også dra veksler på egne erfaringer med å gjøre feltarbeid og skrive etnografi.

Ved vurdering af de konkrete besvarelser henvises til den medsendte karakterskala med uddybende forklaring. Vi lægger særlig vægt på kvaliteten i de drøftende dele af besvarelserne. I tillæg knytter vi følgende vejledende kommentarer til de tre opgaver:

Ad 1: Maddens top tip 4.4 finder vi i et kapitel som handler om deltagelse (*participation*), i et underafsnit som diskuterer sikkerhed (*safety*). Mens kapitlet som helhed diskuterer deltagelse som etnografisk metode, præsenterer underafsnittet om sikkerhed nogle korte refleksioner om risiko og fare (*danger and risk*) i feltarbejdet – både for ”informanter” og for antropologen selv. Kontrasten mellem Maddens tip om at balancere eller til og med adskille forskningsprocessen fra privatlivet, og Alice Goffman’s feltarbejde er slående. Særlig i sit appendix om feltarbejde og metode skriver Goffman levende og udførligt om, hvordan forskningen og privatlivet væver sig ind i hinanden, og hvordan det lange feltarbejde ændrer ikke bare hende selv, men også hendes relationer til tidlige medstudenter, undervisere, familie, mm. Bogen indeholder også Goffmans refleksioner om de følelsesmæssige konsekvenser af dette, på både godt og ondt. En besvarelse af denne opgave bør som minimum kunne redegøre for disse grundlæggende forskelligheder i synet på og erfaringen med forholdet mellem forskning og privatliv. En god besvarelse bør tillige kunne diskutere et eller flere yderligere momenter af relevans for dette forhold. Dette kan for eksempel være: Er det overhovedet muligt at skille de to roller, forsker og privatperson? Når Goffman så tydeligt bryder med Maddens top tip, gør det hende da til en bedre eller dårligere etnograf? Kunne hun have skrevet samme bog hvis hun havde fulgt Maddens råd, eller er det netop fordi skillet mellem forskeren og privatpersonen Alice Goffman bryder sammen, at hun bliver i stand til at skrive *On the Run*? Det er også muligt at diskutere de etiske implikationer af, at etnografen ophæver skillet mellem forskeren og privatpersonen, selvom dette ikke eksplicit nævnes i opgaven. Studenterne har altså rig mulighed for at fortolke opgaven i ulike retninger. Alt efter hvilken retning studenten vælger vil det være muligt at inddrage ulike andre tekster fra pensum, i tillæg til erfaringer fra eget feltarbejde. Men dette er ikke et krav. Som opgaven er formuleret kan den i princippet besvares tilfredsstillende ved hjælp af bøgerne af Madden og Goffman.

Ad 2: Denne opgave kræver at man bruger både pensum og egne erfaringer fra feltarbejdet til at diskutere etiske udfordringer. Spørgsmål om etik har været berørt i undervisningen, både på forelæsninger og i seminarerne, og med udgangspunkt i både pensum og konkrete felt erfaringer. En god besvarelse vil formå at etablere en dialog mellem pensum og eget feltarbejde og refleksioner. En god besvarelse er således ikke først og fremmest en, som redegør for et stort antal mulige etiske dilemmaer, men snarere en som bruger pensum til at belyse egne erfaringer, eller omvendt, på en kritisk og drøftende måde. De mest direkte relevante dele af pensum er Scheper-Hughes; Bourgois; Schramm; Elgsem; Ess; og Goffman, men mange andre pensumbidrag tager også mere eller mindre eksplicit etiske problemstillinger op til debat. Det gælder for eksempel Jackson; Madden; James, og Hastrup. Opgaven inviterer også studenten til at reflektere over, om man ville gøre noe annerledes hvis man kunne gøre mini-feltarbejdet på nyt.

Ad 3: Denne oppgaven er anderledes komponeret end de to andre i den forstand at det ikke gives noget tydeligt indgangspunkt for besvarelsen. Den legger opp til at kandidaten drøfter hva objektivitet er og hvorvidt eller hvordan man kan være objektiv i antropologisk forskning, *i teori så vel som i praksis*. Det betyr altså at kandidaten forventes å drøfte hva objektivitet innebærer for en antropolog, men også hvordan man går frem metodisk for å sikre en eller annen form for ”objektivitet”. I besvarelsen av den første, mer teoretisk orienterte delen av spørsmålet vil en åpenbar pensumtekst være Haraway sin artikkel ”Situated knowledges”. Denne har vi brukt mye tid på i seminarene og kandidaten forventes å bruke denne teksten i besvarelsen av oppgaven. Det er en filosofisk tekst om ”feministisk objektivitet” som er god å tenke om antropologisk metode med. Den andre delen av dette spørsmålet, nemlig hvordan antropologer kan tilnærme seg objektivitet metodisk, innbyr til en diskusjon av forholdet mellom feltarbeid og tekst, altså prosessen med å produsere kunnskap (Hastrup og Harvey sine tekster er her relevante, men også Scheper-Hughes), og/eller diskusjon om hvordan man forholder seg ”objektivt” i felt, og implikasjoner av posisjonering. Goffman sin bok vil være et godt utgangspunkt for empiriske eksempler og drøfting, sammen med Madden sin tekstbok.